

De emigratie naar America

Legende en werkelijkheid.

Volgens de legende was New York in 1626 gesticht door hollanders, in het zuidelijke gedeelte van Manhattan. Bepaalde schoolboeken, geschiedenisboeken, woordenboeken, televisie uitzendingen - en tot sigarettenfabrikanten - beweren zelfs dat de stichter van New York Peter Stuyvesant heette.

Het is in mei 1624 dat de Nieuw Nederlandt, een schip gecharterd door de West-Indische Compagnie, bij het eiland Manhattan komt. Aan boord zijn er een dertigtal Belgische families: de meeste zijn Walen vergezeld door een aantal Vlamingen.

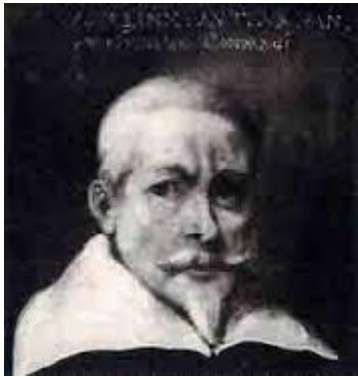
De passagieren worden spoedig verspreid: na ontschepping op het Noten Eiland (vandaag Governor's Island), acht kolonisten zullen snel een fort gaan bouwen in het zuidelijke gedeelte van Manhattan - op de huidige plaats van Battery Park. De anderen verdelen zich als volgt: vier echtparen en acht mannen gaan de Delaware rivier vervoegen en daar de Fort Nassau bouwen (dichtbij de huidige stad van Gloucester in de New Jersey). Twee families en zes mannen varen stroomopwaarts op de Fresche rivier (Connecticut) en gaan er een kleine vesting aanleggen op de huidige plaats van de stad Hartford. Ongeveer achttien families blijven aan boord van de Nieuw Nederlandt en varen stroomopwaarts op de Hudson rivier. Ze gaan ontscheppen op de huidige plaats van de stad Albany (hoofdstad van New York State).

Deze eerste stappen in de kolonisatie van dit grondgebied zijn maar in feite het vervolg van een proces die een eeuw vroeger was gestart.

Het is immers in 1492 dat de Franse expeditie geleid door Giovanni Da Verrazzano uit Firenze voor de eerste keer de baai

van New York ontdekt. Koning François I zijnde toen in strijd met Spanje, de informatie wordt naar de archieven gestuurd. Gedurende tientallen jaren, Spanjaarden zullen bijna de enige zijn die interesse voor het Nieuwe Wereld gaan tonen, en de rijkdommen ervan gaan exploiteren.

Willem Usselinx

In 1555, de troonsafstand van Keizer Karel ten gunste van zijn zoon Filip II zal de Nederlanden in de chaos brengen. Hertog van Alva, gestuurd door de Koning van Spanje, legt er een meedogenloze repressie op tegen de protestanten, toen in opstand tegen de misbruiken van de Roomse Kerk.

De gewelddadigheden van de Inquisitie zullen leiden tot een massale emigratie van Walen en Vlamingen naar het Noorden van de Nederlanden, Zweden, Engeland en Duitsland, tot de "Geuzen" opstand, et tot de afscheiding van de Noordelijke Provincies, die voortaan de naam van Verenigde Nederlanden zullen dragen. De Zuidelijke Provincies zullen het Spaanse juk en de kwellingen van oorlog blijven lijden.

Teneinde enige confusie te voorkomen, men moet weten dat in de zestiende eeuw de Nederlanden omvatten een gedeelte van het Noord van Frankrijk en Lotharingen, België, Luxemburg et het huidige Nederland. De inwoners heetten de Belgen et de kaarten van het tijdperk toonden het land onder de vorm van een leeuw: de "Leo Belgicus".

In deze moeilijke periode werd de jonge Antwerpenaar Willem Usselinx geboren. Zoon van een familie actief in de specerijenhandel, hij werd gestuurd naar Spanje, Portugal et de Azoren eilanden om zijn opleiding te vervolmaken. Na zijn terugkomst uit de Azoren in 1591, Usselinx besliste Antwerpen te verlaten voor Holland. Wetende dat Spanje zijn rijkdom uit zijn Amerikaanse koloniën haalde, hij zou niet rusten voordat hij de Hollanders kon overtuigen koloniën in het Nieuwe Wereld te stichten, teneinde de Spanjaarden daar te bestrijden.

Bijna dertig jaar van vasthoudendheid en inspanningen waren nodig vanwege Willem Usselinx voordat in 1621, de West-Indische Compagnie eindelijk gesticht werd. Nieu Nederlandt werd door haar gecharterd... Hij is omstreeks 1647 gestorven, nadat hij volledig geruïneerd was door beleeggingen in de ingepolderde Beemster.

Henri Hudson

In 1609, op ongeveer eenenveertig graden noorderbreedte en

vierenzeventig graden westerlengte, een Engelse zeeman genoemd Henri Hudson ontdekte een grote baai waarin een rivier uitmondde.

Hudson werd belast door de Vlamingen Emmanuel Van Meteren, Judocus Hondius en Petrus Plancius met het ontdekken van een nieuwe doorgang naar Tataarland en China, voor rekening van de Oost-Indische Compagnie.

Terwijl hij de kusten van America aan boord van zijn schip verkende, ontdekte hij per toeval, 85 jaar na Verrazzano, de toekomstige New York samen met de rivier die zijn naam zou dragen.

Jessé de Forest

Jessé de Forest maakte deel uit van deze Walen die de godsdienstkwellingen gevlucht hadden. Geboren in Avesnes (Henegouwen) in 1576, hij verliet zijn geboorteland in 1615 en vestigde zich te Leyde in Holland. Hij ging daar hemel en aarde bewegen om samen met de zijnen en andere Waalse families naar het Nieuwe Wereld te kunnen emigreren. Hij had er ook veel contacten met Engelse Puriteinen, toekomstige passagieren van de Mayflower.

Op 5 februari 1621, Jessé de Forest stuurde een verzoekschrift in het Frans naar Sir Dudley Carleton, ambassadeur van haar Majesteit de Koning van Engeland te Den Haag. Jessé vroeg er, namens een vijftigtal Waalse en Franse families, de toelating om zich in Virginia te vestigen, verzoekend een grondgebied van acht engelse mijlen straal. Bekend onder de naam van Round Robin, deze document is vandaag bewaard in de British Public Record Office.

Op 11 augustus 1621, de Virginia Company antwoordde met een principiële akkoord. Hieraan waren toch enkele beperkingen verbonden: de belangrijkste verbod de Waalse families zich te verzamelen in een autonome kolonie. Jessé de Forest sloeg het voorstel af.

De oprichting van de West-Indische Compagnie deed een bijzondere slimme plan ontstaan in het hoofd van de Waal.

Jessé bood dan zijn diensten en deze van zijn streekgenoten aan de Hollandse Compagnie, zeggende dat een groep van families, die verschillende beroepen uitoefenden, de gelegenheid hadden om te emigreren voor rekening van de Engelsen. Pleitend dat deze kolonisten liever voor de West-Indische Compagnie

zouden willen vertrekken, hij wenste een spoedig antwoord, en benadrukte nog dat deze graag of niet moest zijn.

De Staten van Holland, bewust van het belang van zulke opening voor eventuele toekomstige koloniseringen, ging dezelfde dag de Bewindhebbers van de Compagnie, toen in Den Haag, raadplegen.

Op 27 augustus 1622, na jaren inspanningen vanwege Willem Usselinx en Jessé de Forest, kreeg deze laatste eindelijk de officiële toelating om samen met de andere kandidaten naar West-Indië te emigreren.

Met verkenning vertrokken naar de kusten van Guyana in 1623, Jessé de Forest stierf op de oever van Oyapok (vandaag grens tussen Brazilië en Franse Guyana) op 22 oktober 1624.

Zijn dochter Rachel en zijne zonen Isaac en Henri zullen tien jaar later Nieuw-België vervoegen.

Nieuw-België

Vanaf 1615, de grondgebieden gelegen tussen Virginia en Nieuw-Engeland zullen onverschillig de naam van Nieuw-België, of Nieuw-Nederland dragen.

Het woord België verwijst naar de oude Nederlanden, die toen een gedeelte van Noord van Frankrijk en Lotharingen, België, Luxemburg et het huidige Nederland omvatten. Zijn inwoners heetten de Belgen. Vele kaarten uit de zestiende eeuw toonden trouwens dit grondgebied onder de naam van België. De naam ging nadien in onbruik raken ten bate van Nederland, en ging pas in 1789 terug verschijnen ter gelegenheid van de eerste Belgische revolutie.

Meerdere zegels uit dit tijdperk herinneren dat de grondgebieden rond de toekomstige New York de naam van Nieuw-België droegen. Een eerst zegel uit 1623 draagt een bever - voor het aankomst van de kolonisten in 1624 was de streek vooral geëxploiteerd door pelsjagers - omcirkelt met de woorden "Sigillum Novi Belgii". Het zegel van Nieuw-Amsterdam uit 1654 draagt wat hem aangaat de vermelding "Sigillum Amstellodamensis in Novo Belgio".

Pierre Minuit

In 1626, Pierre Minuit, gouverneur van Nieuw-België, werd beroemd door het aankopen van het Manhattan eiland aan de Manhattan Indianen, in ruil voor snuisterijen en andere kleinigheden, namelijk het equivalent van 60 gulden (24 dollars).

Pierre Minuit was een Waal, geboren te Wesel (Reinland). Zijn ouders, afkomstig uit Doornik (Henegouwen), hadden zich daar in 1581 gevestigd, om de godsdienstkwellingen te ontsnappen. Hij zal zelf diaken van de Waalse Kerk worden.

Bedacht op de verdediging van de kolonisten belangen, hij ging zich ook onderscheiden door zijn respect voor deze van de Indianen. Minuit was van mening dat de evenwichtige integratie van twee culturen - zelfs tegenstrijdig op eerste zicht - te verkiezen was boven het eenvoudige verwerpen van de zogezegde zwakste of minder "beschaafde".

De verdraagzaamheid was trouwens niet het sterke punt van de West-Indische Compagnie. Feodale organisatie, deze legde aan alle kolonisten die naar Nieuw-België wilden emigreren een aantal strenge regels op: naast het uitoefenen van de hervormde godsdienst, de kolonisten waren verplicht exclusief gebruik te maken van het Nederduits - de taal waarvan Vlaams en Nederlands afkomstig zijn -, in alle publieke aktes van de kolonie.

Vele familienamen kregen een Nederlandse "camouflage", zoals Rapalje voor Rapaille of Minnewit voor Minuit. Andere kolonisten werden gewoon genoemd bij de naam van de Hollandse stad dat ze juist verlaten hadden.

De kolonisten mochten ook geen wol of linnen weven, geen laken of andere weefsel fabriceren, op straffe van verbanning of als trouweloos bestraft te worden. Het verborgen doel was hier een monopolie te waarborgen voor de invoeren afkomstig uit Holland.

Het welwillende en beschermende gedrag van Pierre Minuit ten opzichte van de kolonisten, samen met de begeerte van een Bewindhebber van de Hollandse Compagnie die zijn neef als gouverneur wou opleggen, zullen leiden tot zijn terugroeping in 1632.

De sporen van de Walen en Vlamingen in New York zijn veelvuldig en vaak onbekend: de Gowanus baai bijvoorbeeld, ten westen van Brooklyn komt van Owanus, de Latijnse vertaling van Ohain, een dorp in Waals Brabant. De Wallabout baai, ten noorden van Brooklyn is een vervorming van Waal bocht. De naam Hoboken, een welbekende wijk ten westen van Manhattan, komt uit de agglomeratie van Antwerpen in Vlaanderen. Communipaw, te Jersey City, is de samentrekking van Community of Pauw. Michel De Pauw, uit Gent in Vlaanderen, had ook Staten Island in 1630 aan de Indianen gekocht.

Wat betreft Peter Stuyvesant, aan wie sommige mensen het vaderschap van New York absoluut willen toekennen, die is maar in 1647 aangekomen, d.w.z. drieëntwintig jaar na de landing van de eerste kolonisten.

Amerikaanse erkenning

Op 20 mei 1924, ter gelegenheid van de driehonderdjarige gedenkdag van New York, werd een herdenkingsmonument opgericht op Battery Park, in het zuidelijke gedeelte van

Manhattan, ten hulde voor de Waalse kolonisten. Een zilveren muntstuk van 50 cents, ter nagedachtenis aan de driehonderdjarige aankomst van de Walen werd ook in dezelfde periode in omloop gebracht. De regering van de Verenigde Staten bracht ook hulde aan de eerste kolonisten met de uitgifte van postzegels van 1, 2 en 5 cents.

Belgische vergetelheid

Men mag zich afvragen waarom de werkelijke omstandigheden rond het ontstaan van New York zijn nog steeds bijna onbekend in België.

De schoolboeken en geschiedenisboeken zijn stom over dit onderwerp. Onlangs nog, "Génies en herbe" (Groene geniën), een spel georganiseerd door de RTBF (Belgische Franstalige Radio en Televisie) en die verschillende scholen in concurrentieslag zet, vroeg aan de kandidaten wie de stichter van New York was. De zogezegde correcte antwoord was... Peter Stuyvesant. Een antwoord die veel verteld over de vergetelheid waarin de voorouders van de deelnemers... en organisatoren zijn geraken!

Deze vergetelheid kan zich verklaren op verschillende wijzen. Hier is er één die aannemelijk blijkt te zijn: de stichters van New York warent Waalse en Vlaamse protestanten, België zijnde katholiek, en het onderwijs zijnde lang beïnvloed door de Roomse Kerk, men mag veronderstellen dat deze die periode uit onze geschiedenis opzettelijk heeft verborgen.

Na drie honderd vijfenzeventig jaar, blijkt dat de Waalse en Vlaamse protestanten nog geen vergeving van de Roomse Kerk hebben gekregen. Rancunes kunnen soms hardnekkig zijn...

Bibliografie

- Nieuwe Wereldt ofte Beschrijvinghe van West-Indië (door Johannes De Laet - 1630)
- Les Belges et la fondation de New York (door Antoine De Smet - Koninlijke Bibliotheek van België)
- Les Wallons, fondateurs de New York (door Robert Goffin, Institut Jules Destrée)
- Historique de la colonisation de New York par les Belges (door G. Gomme)
- The Belgians, first settlers in New York (by Henri G. Bayer)
- History of the Huguenot immigration to America (door Charles W. Baird)
- History of the United States of America (door George Bancroft)
- History of the city of New York (door Martha Lamb)
- Narratives of New Netherland (par Franklin Jameson)
- History of the State of New York (door Dr. John Romeyn Brodhead)
- Memorial History of the City of New York (door Generaal James Grant Wilson)
- La part des Belges dans la fondation de l'Etat de New York (door Graaf de Borchgrave)
- Willem Usselinx (door Michel Huisman, hoogleraar bij Vrije Universiteit Brussel)
- Belgian Americans (by Jane Stewart Cook)

Links

- Belgian Immigrants in New York State
- New York : A Sketch of the City's Social, Political, and Commercial Progress from the First Dutch Settlement to Recent Times (by Theodore Roosevelt)
- New York Urban Life : History
- DeFreest Family History
- Ohain a perdu New York
- Dutch and Belgian history
- Rapalye family tree
- New York Events
- The New Netherland

